

NOTE

Den Danske Nationalkomité for Geografi

Christian Wichmann Matthiessen

Nationalkomiteén blev nærmere præsenteret i Geografisk Tidsskrift, bd. 93. Siden har man arbejdet med en række problemstillinger i tilknytning til hovedopgaven: at administrere den forskningsmæssige indsats i forhold til den Internationale Geografiske Union (IGU). Hertil kommer, at man diskuterer en række generelle spørgsmål vedrørende faget.

Det internationale samarbejde udøves i arbejdsgrupper og disciplinspecifikke komitéer. Et fåtal danske geografer deltager aktivt heri. Nationalkomiteén varetager desuden distributionen af informationer om internationale aktiviteter herunder af IGUs løbende serie: IGU Bulletin, som blandt andet giver meddelelser om talrige relevante arrangementer over alt i Verden.

IGUs regionale konference, som afholdes hvert år på skift mellem kontinenterne, er netop afsluttet. Mødet var i Prag med sessioner i andre centraleuropæiske byer. Pragkonferencen dækkede hele fageografiens spændvidde og fokuserede desuden på miljø og livskvalitet i Centraleuropa. Konferencen varede 5 dage og var omgivet af ekskursioner og møder i mange af IGUs kommissioner. Der var plenarsessioner, udstillinger, og sociale arrangementer, men hovedindholdet bestod i forelæggelse af videnskabelige resultater med dertil knyttede diskussioner. Dette videnskabelige program var fordelt på seks sideløbende sessions-serier: 1. The emerging new Central Europe, 2. environment and landscape, 3. geographical information systems, cartographic systems and remote sensing, 4. The domain of physical geography, 5. The domain of human and economic geography, og 6. geographic and environmental education. De enkelte serier var fordelt på tematiske sessioner. I alt deltog 976 geografer fra hele Verden samt en mængde gæster i konferencen, som i øvrigt blev åbnet af Tjekkiets statsminister, Václav Klaus. Der blev præsenteret 580 papers og mængder af posters.

Dansk geografi har et problem med deltagelse i fagets internationale aktiviteter. Det blev allerede konstateret ved det sidste store arrangement i IGU-regi, nemlig den globale kongres i Washington 1992, hvor den nationale deltagelse havde et deprimerende lille omfang (se Christiansen, S. & C. W. Matthiessen: Den 27. internationale geografiske kongres. Geografisk Tidsskrift, bd. 93). Pragkonferencen august 1994 repræsenterer endnu et eksempel

på manglende dansk interesse. Der deltog 2 danske i Pragkonferencen. Til sammenligning omfattede den norske delegation 5 personer, den finske 12, der var 15 svenske deltagere og ligeså mange islændinge som danske var med. Det forekommer, som om danske geografer ikke vil eller kan deltage i det internationale geografiske samfunds hovedaktiviteter. Hvis dette manglende engagement modsvarede af en aktiv deltagelse i IGUs kommissioner og working groups, hvor det disciplin- eller emneorienterede har overvægt, ville der næppe være grund til bekymring. Men det gør det ikke. Kun få danske geografer deltager aktivt i kommissioner og working groups. Skal man dømme efter de indberetninger nationalkomiteén modtager, kan antallet af IGU-aktive danske geografer tælles på en hånd.

I forbindelse med konferencen afholdtes orienterende møde i general assembly (med 70 nationalrepræsentanter) og møde i IGUs executive committee. Christian Wichmann Matthiessen repræsenterede Danmark ved førstnævnte møde. Der er etableret tre *task forces* med henblik på øget mobilisering. Det drejer sig om promotion af geografien internationalt og nationalt. Også strategisk planlægning har sin "kampgruppe". Den sidste sigter på øget geografisk repræsentation i den samlede videnskabs globale programmer. Executivkomiteén omtalte planer for at reducere antallet af kommissioner ved at koble dem sammen i klynger, som så må markere sig samlet. Planerne er affødte af, at enkelte kommissioner nærmest er inaktive, men alligevel fylder i budgetterne som følge af altmodiske regelsæt. Samtidig konstaterer man, at enkelte felter mangler dækning, og da der er for mange kommissioner, er problemstillingen vanskelig at løse. På møderne diskuterede man indhold og formuleringer omkring et udkast til charter om faget i undervisning og beslutningsproces. I den forbindelse glædede det, at faget er under opprioritering i en række lande. Man noterede her den svenske genfødsel i gymnasiet og at geografi er udnævnt til et af syv kernefag i USA's skolesystem. Om kommende store møder i IGU orienteredes om Haag 1996 og berettedes optimistisk om Seoul 2000. Vedrørende lokalisering af den globale kongres i 2004 har der foreløbig meldt sig én by, Glasgow. Endelig blev en række optagelser af nye østeuropæiske nationer omtalt. IGU er en af det internationale videnskabelige samfunds ca 20 unioner, og er underlagt FN's regler for sådanne diplomatiske foretelser. Derfor afsluttedes organisationsmøderne med en længere konklussionsløs diskussion om hvem, der repræsenterede det hidtidige Jugoslavien.

Sommeren 1996 afholdes den 28. internationale geografkongres i Haag. Der ventes 4000 deltagere og den danske nationalkomité har påtaget sig en del af værtskabet for arrangementet. Temaet for kongressen er: "Man,

Land and the Sea". Den nederlandske organisationskomité har revideret konceptet for ekskursioner, blandt andet foranlediget af tynd tilmelding til ekskursioner såvel i Washington 1992 som i Prag 1994. Man opererer nu med tre typer af ekskursioner: korte under kongressen, kommissionsarrangementer og generelle ekskursioner. Man har vedrørende den sidste type lagt sig temmelig fast på at nedskære antallet fra de oprindeligt nævnte ca 20 til seks. Disse skal tilstræbes at være flernationale. Der bliver følgende ekskursioner med helt eller delvist dansk program:

1. Ekskursion i Nordsøkystområder forløbende fra Haag til Skagen. Hovedansvarlig bliver Pieter Augustinos fra Utrecht og danske medarrangører er Niels Nielsen og Morten Pejrup.
2. Cross South-Scandinavian ekskursion med kultur-geografisk indhold og med 4 dage i Danmark og 2 i Sydsverige. Christian Wichmann Matthiessen er kontaktperson i samarbejde med Jan Magnussen og Peter Skriver. Lund-geograferne er desuden inddraget i planlægningen af arrangementet.
3. Grønlandsekskursion, der præsenteres som et kommissionsarrangement i samarbejde med Mountain Geocology kommissionen. Hovedansvarlig er Bjarne Holm Jacobsen.

For alle ekskursioner gælder, at det er et "must", at der udarbejdes videnskabelig baseret ekskursionsguide. I den forbindelse er *Occasional Papers* vol. 10 under planlægning. Redaktøren, Henrik Breuning-Madsen foreslår fokusering på emner, som kan danne baggrund for de tre skitserede ekskursioner. I tilknytning til Haag-kongressen bliver der en udstilling, hvor fagets institutter og institutioner har mulighed for at præsentere deres aktiviteter.

Fagets generelle stilling i undervisningen er et emne, der drøftes i nationalkomitéen. Aktuelt gennemføres en folkeskolereform, som indebærer, at faget forsvinder fra 3-6 klasse, mens geografi får en selvstændig - men lidet fremtrædende - position på 7. og 8. klassetrin, men ikke på 9. Faget skal give forståelse for andre kulturer og for menneskets samspil med naturen. Et nyt fag: natur og teknik skal desuden omfatte dele af geografien. Det nye natur-teknik fags skal medtage geografi på klassetrin under det 7. Det er problematisk, fordi dette nye fag risikerer at få en så naturvidenskabelig læseplan, at geografis bredere teoretiske fundament begrænser fagets efterfølgende muligheder afgørende. Gymnasieskolen præsenterer en udvikling i retning af yderligere rammestyring og specificering af fagligt indhold. Mange i nationalkomitéen anser geografien i gymnasiet for at miskreditere sig selv, idet kulturgeografer ikke mestrer naturgeografien og omvendt. Når det gælder universitetsgeografien konstaterer nationalkomitéen en betydelig grad af konvergens. Man tilstræber mere specificeret varedeklaration,

men anerkender fleksibiliteten i uddannelserne som en kvalitet. Fagets succes er blandt andet mobilitet, som den fx er demonstreret ved den recente faglige succes med remote sensing og GIS. Man noterer en række problemer: forskellige adgangskrav til studierne; mangel på efteruddannelsestilbud, og den lidet hensigtsmæssige koncentration af universitetsstudierne til Hovedstadsregionen.

Faget rummer et ægte dilemma. Også kompetenceproblematikken behandles. Uddannelse inden for enten natur- eller kulturgeografi kræver så stærkt engagement i andre fag, at den enkelte student derfor mister "den anden side af faget".

Med henblik på en forbedret kontakt til undervisningssektoren er formanden for Geografforbundet fra 1994 inviteret til at deltage i nationalkomitéens møder som observatør. Forbundet har karakter af "græsrods"-organisation og organiserer hovedparten af professionelt arbejdende og mange interesserede geografer. Desuden planlægger komitéen, at invitere fagkonsulenterne til med observatørstatus at deltage i nationalkomitéens møder. Det sker for bedre at kunne hævde geografis status og for at forbedre nationalkomitéens informationsniveau.

De nordiske nationalkomitérepræsentanter holdt møde i tilknytning til Prag-kongressen. Mødet var indkaldt på dansk initiativ og Christian Wichmann Matthiessen repræsenterede den danske nationalkomité. Den norske repræsentant, Asbjørn Aase påtog sig at planlægge og indkalde til det næste nordiske nationalkomité-møde, som formentlig afholdes i Trondheim primo 1995. Emner for mødet bliver ønsket om en generel samlet mobilisering af geograferne i de nordiske lande med henblik på fx nordisk deltagelse i IGUs aktiviteter. På det nordiske møde diskuterede man den mærkeligt svage repræsentation i den internationale organisatoriske overbygning og enedes om at undersøge muligheden for igen at fremme en nordisk repræsentation i IGUs eksekutivkomité. Desuden blev det påpeget at Nordisk Geografnytt (de nordiske nationalkomitéers skriftserie) bør nyde fremme.

Nationalkomitéen forsøger at holde sig orienteret om udviklingen inden for faget og dets institutioner. Fx har man noteret sig, at Det kongelige Biblioteks udbygning på Havnefronten omfatter et nyt specialcenter for Kort- og Billedafdelingen. Hermed ændres også strukturen, så afdelingen for kort og billeder styrkes og udvides til i alt 3000 m². Denne bliver dermed til en af Danmarks største institutioner i geografis tjeneste (blandt andet). Dermed gives formidlingsfunktionen væsentligt forbedrede muligheder og brugerfladen udvides. Storbyggeriet har en stram tidsplan og man regner med at det står færdigt 1. okt. 1996 (det københavnske kulturbyår).